

Maandschrift voor BIJENTEELT

Uitgave van de Vereeniging tot Bevordering der Bijenteelt

48e Jaargang

Hoofredactie: Joh. A. Joustra

Adres Redactie:

J. v. d. Heydenstraat 35, Amersfoort

Telefoon 6734

MAANDPRAATJE

Voor het Octobernummer schreven we een artikel over denaturatieproblemen, maar dat stuk, hoewel gezet, moest blijven overstaan wegens plaatsgebrek.

We nemen het nu in dit nummer op en de belangrijkheid van de materie wordt nu wel door de later ter kennis gekomen feiten duidelijk geaccentueerd.

We hebben tal van klachten gekregen over de „peper-suiker” welke sommige afdelingen hebben ontvangen. Deze werd niet of buitengewoon traag (een „jampotje” per 3 dagen!!) opgenomen en men wist zich geen raad meer.

De klagers hebben we direct schriftelijk geantwoord en hun geadviseerd de suiker vooral niet te koken, doch koud aan te mengen. Van een hoogte in de emmer e.d. neergelaten stuift er nog wel wat peper uit en wij hopen nu maar, dat onze raad zo niet afdoende, dan toch wát zal helpen. Ook adviseerden wij borstplaat te maken; de bijen kunnen dan rustiger de suiker opnemen. Er dient aan gedacht te worden die borstplaat eerst even in lauw water te dompelen.

Uit diverse brieven bleek ons, dat men van de verkeerde veronderstelling uitgaat, dat wij het maar voor het zeggen hebben. Uit bovengenoemd artikel kunnen we wel begrijpen, dat dit geenszins het geval is en wij slechts uitvoerders zijn van hetgeen Financiën bepaalt. Vroeger werd ook wel met peper gedenatureerd en soms waren er klachten, soms ook niet, althans geen ernstige. Peper is echter geen artikel voor onze bijen. Financiën heeft ons willen helpen, omdat er geen octosan meer tijdig te bekomen was, maar dat is helaas verkeerd uitgekomen.

Nu we het toch over het voederen hebben, we kunnen ons nog maar steeds niet begrijpen, dat men het wintervoedsel door middel van een „Jampotje” toedient.

Natuurlijk nemen de bijen het voedsel ook daaruit op, maar een handig knutselaar kan veel betere voeder-toestellen maken van vrijwel waardeloos materiaal. Wij wijzen op het voederbakje, dat in „Het Bijenboek” is afgebeeld. Dat is al een zeer handig voederapparaat. Er zijn trouwens ook wel andere goede in de handel.

Het bovengedooelde voederbakje is bij handelaren in Imkersbenodigdheden verkrijgbaar, maar — zoals reeds gezegd — door knutselaars zelf gemakkelijk te maken.

Een Imker denkt steeds vooruit, maar dat gaat niet in alle gevallen op. Mogen wij er de aandacht op vestigen, dat er in het voorjaar weer bijenvolken naar de boomgaarden moeten? Neen, denk nu niet, dat het dwang is, het gaat geheel vrijwillig, maar om fruit te krijgen zullen er toch volken heen moeten.

Meestal begint men erover te denken, als de bloemknoppen al aardig aan het zwellen zijn en zelfs soms pas als de bomen al in bloei staan.

Dat is veel te laat. Eigenlijk is het de beste tijd om er met den boomgaardbezitter over te spreken in de zomer, b.v. Augustus. Als men dan afspraken maakt

en dan liefst bindende afspraken, dan is teleurstelling zo goed als uitgesloten. Zowel de boomgaardbezitter als de Imker weten dan waaraan zij toezijn.

Op het laatste nippertje krijgen we hier op het kantoor dikwijls telefoontjes om direct een aantal volken te leveren, alsof wij die volken hier op magazijn in voorraad hebben.

Spreek tijdig, dat is thans, reeds met fruittelers af hoeveel volken hij kan gebruiken en zendt die volken er bijtijds naar toe.

Lever ook goede volken. Aan prutsvolken heeft hij niets.

En thans staat de winter voor de deur. Er worden vergaderingen gehouden, lezingen en cursussen georganiseerd en de Besturen doen alle mogelijke moeite om het wintertijdperk zo productief mogelijk te doen verlopen.

Laten we, zo enigszins mogelijk, die bijeenkomsten bijwonen. Laat men er aan denken, dat de voorbereiding steeds veel werk kost en het minste wat we kunnen doen is toch wel waardering te tonen voor hetgeen de bestuurders doen.

Er zijn afdelingen, welke steeds op een goed vergaderbezoek kunnen bogen; er zijn er ook, waar tal van leden schitteren door afwezigheid. Op deze wijze beneemt men het Bestuur de lust om verder te gaan en het wordt in zo'n afdeling de dood in de pot.

Misschien is een goede manier de leden zelf wat te laten vertellen over een of ander onderwerp. Men zal ze dienen in te schakelen en dan voelen zij meer de verantwoordelijkheid en men staat soms verbaasd welk een goede krachten men wel in eigen afdeling heeft. Dat blijkt wel bij de ongedwongen praatavondjes waar ieder het woord kan voeren en de avond om is voor men er erg in heeft.

Zeg niet, dat we er alles al van weten. Ook zij, die veel weten kunnen dikwijls nog wel eens iets leren van anderen. Men ontdekt soms, dat er op eenvoudiger wijze gewerkt kan worden, op een wijze waaraan men door zijn geleerdheid niet gedacht heeft. Wij moeten een geslacht nalaten van goede Imkers; helpt elkaar dan ook zoveel mogelijk de moeilijkheden te overwinnen. Dit kan ook gedurende het wintertijdperk als de bijen in rust zijn.

Er zijn tekenen, dat er een verhoogde belangstelling in de bijenteelt is. Laten we die belangstelling niet smoren, ook al zien sommigen die belangstelling slechts als een toch weer spoedig in elkaar zakken van de ambitie.

Houdt de leergierigheid gaande en werk er aan mede deze te voeden.

RED.

VERBETERING

Door een verplaatsing van alinea's werd het Maandpraatje in het Septemberno. onduidelijk leesbaar.

Regel 6, 7, 8 en 9 v.b. op pagina 2 moet komen na regel 19 v.b. Dit gedeelte wordt dan duidelijker begrepen.

OP DE BIJENSTAND

November. Het laatste broed loopt uit of is reeds uitgelopen. De bijen hebben de bolvorm — tros — aangenomen, waarmee de winterrust is begonnen. Een enkele zonnige dag zullen ze nog vliegen om zich dan nog eens te ontdoen van ongerechtigdheden. Voor een lange zit is dit zeer gewenst, want de bijen hopen de faeces op in de middeldarm gedurende de winter.

In de eerste helft dezer maand leggen we de laatste hand aan de inwintering, n.l. het winterdek opleggen. Over de ramen worden een paar latjes of stokjes ter dikte van plm. 12 mm. gelegd. Deze geven aan de tros gelegenheid zich over de ramen te verplaatsen. De dekkleedjes worden zo gelegd, dat er aan de kanten geen tocht kan ontstaan. Zoals meer gezegd, moeten deze poreus zijn. Daarop wordt het winterkleed gelegd. Dit dek moet kurkdroog zijn en zeer veel vocht kunnen absorberen. Men kan hiervoor nemen: hooi, stro, papier, turfstrooisel, houtwol etc. Het gemakkelijkst is wel een stromat ter dikte van plm. 8 cm. of een zak, gevuld met gesneden stro of turfstrooisel. Deze gevulde zak kan men gebruiken als kussen, geeft de minste rommel en sluit aan alle kanten goed aan. In de ruimte boven het winterdek moet de lucht vrij kunnen circuleren. Is dit niet het geval, dan zal de gehele ruimte — ook waar de tros zit — muf worden en zal schimmelvorming optreden, zeer ten nadele van de daar huizende bijen en de ratenbouw.

De vliegaten worden niet verkleind, echter wel zo afgesloten, dat er geen muis door kan. Muizen storen de winterrust, knagen aan de raten en doen zich te goed aan de winter-provisie. Aan raten, waaraan de muizen hebben geknaagd, willen geen bijen meer bouwen. Ook bij het opbergen der uitgebouwde droge of geslingerde raten moet men oppassen dat er geen muis bij kan. Heeft men geen goede opberggelegenheid, dan kan men ze het best aan pakken van 15 à 20 stuks samenbinden en ze aan een ijzerdraad ophangen.

„l' Histoire se repète!” Ja, ondanks veel bemoeienis en zorgen van het H.B. en z'n staf is de suikerdistributie weer gedeeltelijk een fiasco geworden. Vooral de laatkomers hebben dit keer de pot verteerd. Ik heb enige dezer laatkomende afdelingen gesproken, doch deze meenden, dat ze nog al vroeg besteld hadden. 't Wordt zo zoetjes aan een ware wedloop en 't kan niet anders of er moeten „laatsten” zijn. En deze „laatsten” zijn wel heel erg afgestraft, want ze kregen ten eerste suiker met peper, welke de bijen zeer slecht wilden opnemen, ten tweede slechts de helft (voorlopig) van het toegewezen kwantum. Beide kunnen funeste gevolgen hebben voor het bijenvolk.

Het eerste had als oorzaak, dat er geen Octosan voldoende aanwezig was voor de denaturatie; het tweede omdat er geen suiker meer disponibel was.

Het eerste euvel evenwel was te voorkomen geweest..

Wie in deze de schuld draagt wil ik hier niet nader op ingaan, doch zal zeer zeker door het H.B. worden uitgezocht.

Het tweede euvel vindt zijn oorzaak in het feit, dat er veel meer volken zijn opgezet dan we verwachtten en als men gewoon was.

De zwarte prijzen der laatste jaren speelden de imkers nog door het hoofd; en daar er hoegenaamd geen honing in de korven zat is zo ongeveer alles opgezet. De imkers redeneerden als volgt: Als we de volken opruimen krijgen we er niets voor; de suiker kost ons rond f 1.60 per volk. Dus kunnen we het best wagen ze maar op te zetten, in de hoop er het volgende voorjaar een 30 à 40 gulden voor te beuren. Van deze „gok”partijtjes zijn heel wat bona-fide imkers de dupe geworden. Tegen dit euvel is weinig te doen. Al met al is het echter weer een vervelende geschiedenis geworden.

De oorzaak, dat de suikerdistributie zo vaak slecht of liever gezegd nog nooit goed heeft gelopen ligt m.i. dat deze suiker-affaire over veel te veel schijven moet lopen. Er bemoeien zich veel te veel mensen mee, die er en geen verstand en geen belang bij hebben. Er zullen verschillende van deze schijven moeten worden uitgeschakeld, wil de machine behoorlijk lopen. Voor het

H.B. ligt hier een moeilijke, doch geen hopeloze taak. Hier zal en moet verandering ten goede komen. S.

Suikerdenaturatie PROBLEMEN

Tijdens de suikerlevering najaar 1946 ontstond er plotseling een tekort aan denaturatiemiddelen. De oorzaak moet gelegen zijn in het feit, dat er voor 10.000 volken meer suiker werd besteld, dan waarop men normaal kon rekenen en dat het mengmiddel Octosan uit Amerika moest komen. Dit geschiedde gedeeltelijk per vliegtuig en gedeeltelijk per schip.

Welke kosten hiermede gepaard gaan — en deviezen — zullen we nu maar onbesproken laten, maar wel rijst bij ons de vraag of het nu niet mogelijk is een middel te vinden, dat in eigen land geproduceerd kan worden of daar voor het grijpen ligt.

Dit is niet het enige jaar, dat we met die moeilijkheden zitten. Reeds meermalen kwam het middel zeer laat en soms zo laat, dat er een grote vertraging in de aflevering van de suiker ontstond, zeer tot schade van de inwintering.

Het is dus niet een kwestie van de na-oorlogse tijd. Toen met paprica vermengd werd, was er soms stagnatie omdat Hongarije de grenzen voor dit product sloot.

Met een buitenlands middel hebben we dus zeer veel kans, dat er onverwachte belemmeringen komen. Daarom is het noodzakelijk, dat naar een middel wordt uitgezien, dat in eigen land verkrijgbaar is.

Nu is dit gemakkelijker gezegd dan gedaan. Er zijn n.l. twee belanghebbenden en dat zijn in de eerste plaats de Imkers en in de tweede plaats de Belastingen. Het middel moet niet schadelijk zijn voor de bijen en het moet voor de belasting een waarborg zijn, dat de suiker niet voor menselijk voedsel gebruikt kan worden.

Nu moet men niet menen, dat in die richting niet reeds gezocht is. De Rijksbijenteeltconsulenten hebben herhaaldelijk proeven genomen met allerlei stoffen, doch zij schijnen er tot nog toe niet in geslaagd te zijn zo'n middel te vinden, let wel, een middel voor de bijen onschadelijk en aanvaardbaar voor de belastingen.

Men heeft ons wel eens gevraagd, of de belastingen niet veel te hoge eisen stellen. Maar we moeten redelijk zijn. De suikeraccijns in ons land is schrikbarend hoog (plm. f 30.— per 100 kg.) en het spreekt wel vanzelf, dat de belastingen hoge eisen moeten stellen aan het denaturatiemiddel.

Maar het wil ons toch voorkomen, dat een middel dat in eigen land verkrijgbaar is, toch niet tot de onmogelijkheden zal behoren.

Octosan is een middel, dat zowel voor de Imkers als voor de belastingen aanvaardbaar is, maar naar we menen te weten is de af te nemen hoeveelheid te gering om uitsluitend voor de Imkers fabrieken in werking te stellen.

Indien onze inlichtingen juist zijn, zullen we dus naar andere middelen moeten omzien en hier ligt een dankbare taak voor onze Chemici-Imkers, die wel in staat moeten worden geacht ons zo'n middel aan de hand te doen.

Wij nodigen hen daarbij dan ook uit, al zijn wij overtuigd, dat zo'n middel niet een-twee-drie uit de mouw geschud kan worden.

Er zal echter op de volgende zaken gelet moeten worden.

- 1e. het middel moet onschadelijk voor bijen zijn;
- 2e. aanvaardbaar voor den fiscus;
- 3e. het moet in poedervorm verkrijgbaar zijn;
- 4e. het moet aan de suiker een voor mensen onaangename smaak geven;
- 5e. het moet tevens liefst aan de suiker een kleur geven;
- 6e. het moet niet duur zijn, hoewel dit een bijkomstige voorwaarde is;
- 7e. het moet de voedertoestellen niet verstoppert, dus geen residu achterlaten, dus liefst volkomen oplosbaar zijn.

Wie van onze leden Chemici is bereid ons zo'n middel aan de hand te doen? Hij zal daarvoor stellig de dank van geheel imkerend Nederland oogsten. R e d.

DE INWINTERING

Iemand schreef me: Jullie hebt het altijd over het meesterstuk van de inwintering, maar vertel daar toch eens iets meer van. Waar bestaat dat dan feitelijk uit, wat moet je doen?

Als deze regelen onder de ogen van onze lezers komen is het kunststuk al volbracht, MOET het eigenlijk al volbracht zijn, maar het kan toch geen kwaad daar eens iets over te schrijven. Men kan het dan bestuderen en zijn eigen werk daaraan toetsen en..... het de volgende keer misschien juist doen.

Nu zijn er wel meer meesterstukken in de bijenteelt en de inwintering is dus lang niet het enige, maar HET meesterstuk is toch wel het inwinteren. Dit bestaat uit een complex van handelingen, welke zeer vroegtijdig moeten beginnen om een volkomen resultaat te verkrijgen. En hoe slechter de zomer en het najaar geweest is, des te groter moeilijkheid wordt het zijn volken goed in te winteren.

Waaruit bestaat nu eigenlijk dit wonderstuk? Als je bijen maar voer genoeg hebben, wat wil je dan eigenlijk nog wel meer? Nog een schepje er op doen?

Een borstplaat er op?

Ach neen, zo bedoelen wij het niet. Natuurlijk is voldoende voedsel een eis, en hoewel van groot belang, toch niet het belangrijkste.

Neen, er behoort heel wat meer toe. We zouden het zo kunnen uitdrukken, dat we met de inwintering moeten bereiken een goede door- en uitwintering. Dus niet in voortdurende onrust zitten met de angstige vraag, zouden ze het redden? Wat zal het voorjaar te zien geven? Zouden ze wel door de winter komen?

Zouden ze niet kapot zijn? En dan, als de winter erg streng is of erg lang, dan wordt de vrees erger; we zien niets aan het vliegpat, alles is angstig stil, er vliegt geen bijtje uit, ja, ze zijn kapot!!

Maar zo denkt geen Imker er over die wéét. Die vol vrouwen zijn volken goed, d.w.z. deskundig verzorgd weet, die ondanks een barre winter wéét, dat zijn volken de winter zullen doorkomen, niet gedecimeerd, doch krachtig, gezond en levenslustig. Dát is de Meester; neem je hoed voor hem af, of je pet, wat je draagt.

Maar is het door de winter komen alleen voldoende; is het het hoogste, of moet er nog wat bijkomen? Als er 200.000 volken worden ingewinterd door 25.000 imkers en er sterven er 5000 van b.v. tezamen 3000 Imkers, bezitten we dan 22.000 Meesters? En als er volken van een Imker sterven en er blijven er ook van hem in het leven, is hij dan een halve meester of een $\frac{3}{4}$ of $\frac{1}{4}$ meester?

Uit een en ander blijkt wel, dat het Meesterstuk niet alleen bestaat uit het levend overwinteren van de volken, maar dat daar méér aan vast zit, veel meer.

Om tot de zaak zelve te komen, men dient het bijenleven te kennen, neen, te verstaan. Het bijenleven moet voor ons léven, we moeten er als het ware mee vergroeid zijn..... we moeten het begrijpen! Dat is al de eerste — maar een goede — stap om Meester te worden. We moeten ook onze volken kunnen beoordelen. Velen kunnen dat met één oogopslag, anderen hebben daar meer voor nodig, maar zij kunnen het.

Na de uitwintering komen de klachten. Dode volken, gedecimeerde volken. Van de kou; bevroren!! Voer genoeg! Nee, praat maar niet langer, het voer deugt niet, er zit vergift in; ze waren zo best, toen ik ze inwinterde en nu? Een stinkende verschimmelde boel. En ga zo maar door. Tal van beschuldigingen, tal van verwijten, doch het enige vaak juiste verwijt ontbreekt en dat is, ik heb ze ondeskundig ingewinterd. Ik wist het beter, ik heb niet geluisterd, ik, ikzelf ben de hoofdschuldige.

Kunnen er dan geen volken van de koude doodgaan? Kunnen er dan geen volken met voldoende voedsel sterven? Is het dan niet waar wat men zegt? Kom dan maar eens kijken, dan zal je het zelf zien.

Of men krijgt een juist omschrijving van het geval. Volken, die zeer klein zijn geworden, nog wel leven, maar een harde dobber zullen hebben er boven

op te komen. Volken, die besmeurd zijn met roervlekken, erg gedund en met een vieze lucht.

Of volken, die rechts (of links) in de kast zitten zonder voer, terwijl er meer dan voldoende voer in de andere raten zit. Dood of schijndood boven op de raten met voedsel. Dood in een volkomen juiste winterzit. Dood door teveel gebruik van voedsel, dus die een onvoldoende hoeveelheid bezaten.

Al deze gevallen hebben een oorzaak en die oorzaak is meestal terug te brengen op de wijze van inwintering.

We zullen eerst eens bespreken waaraan een behoorlijk volk tegen de inwintering moet voldoen.

Er moet veel volk aanwezig zijn en het volk moet jong zijn, d.w.z. niet veel oude, afgeleefde bijen bezitten. Vooral in jaren als 1946 zullen er veel volken de winter ingaan met veel te veel oude en veel te weinig jonge bijen. Dit is voornamelijk het geval in de heide-streken of bij volken, welke de heide hebben bezocht.

De volken moeten moergoed zijn. Maar alleen moergoed is niet voldoende. Zij moeten een jonge levenskrachtige moer bezitten met voldoende legcapaciteit.

Er moet voldoende broed in alle stadia aanwezig zijn en het ratenwerk moet onberispelijk zijn, niet te oud en liefst niet té jong. Het volk moet niet door wasmot geplaagd worden, geen bijenluis hebben en in een goede woning gehuisvest zijn. De bodemplank dient schoon te zijn, zoals trouwens de gehele kast; alles fris en zindelijk.

Er dient voldoende voedsel aanwezig te zijn; minstens voor een kast 25 pond en voor een korf 20 pond. Het voedsel moet tijdig worden ingevoerd en behoorlijk verzegeld zijn; het moet van goede kwaliteit zijn en op de juiste manier opgetast.

EN STUIFMEEL MAG NIET ONTBREKEN!!

Er mag ook niet teveel voedsel zijn. De wintertros moet zich in het midden bevinden op de lege cellen, dus niet op de honing zitten of op de suiker.

In het midden van het nest moet liefst geen heidehoning zijn, evenmin vroege voorjaarsheidehoning, zoals b.v. koolzaadhoning, die hard kristalliseert.

En de inwintering moet uiterlijk 15 October zijn afgelopen.

Verder moet het volk gedurende de winter rustig blijven zitten. In verband hiermede is het wenselijk de wanden van de kast te isoleren. De afdekking moet poreus zijn en warm. Koud ingewinterde volken gebruiken meer voer, zitten dus onrustiger.

En een voornaam ding moeten we in het oog houden; we winteren geen zieke volken in. Volken, die de gehele zomer last hebben gehad van Nosema; schakel die uit. Schakel ook die volken uit, die slecht — d.w.z. traag hun voedsel opnemen. Het spreekwoord: Vlucht ter tand, vlucht ter hand, zou in zekere zin ook op het bijenvolk van toepassing kunnen worden geacht.

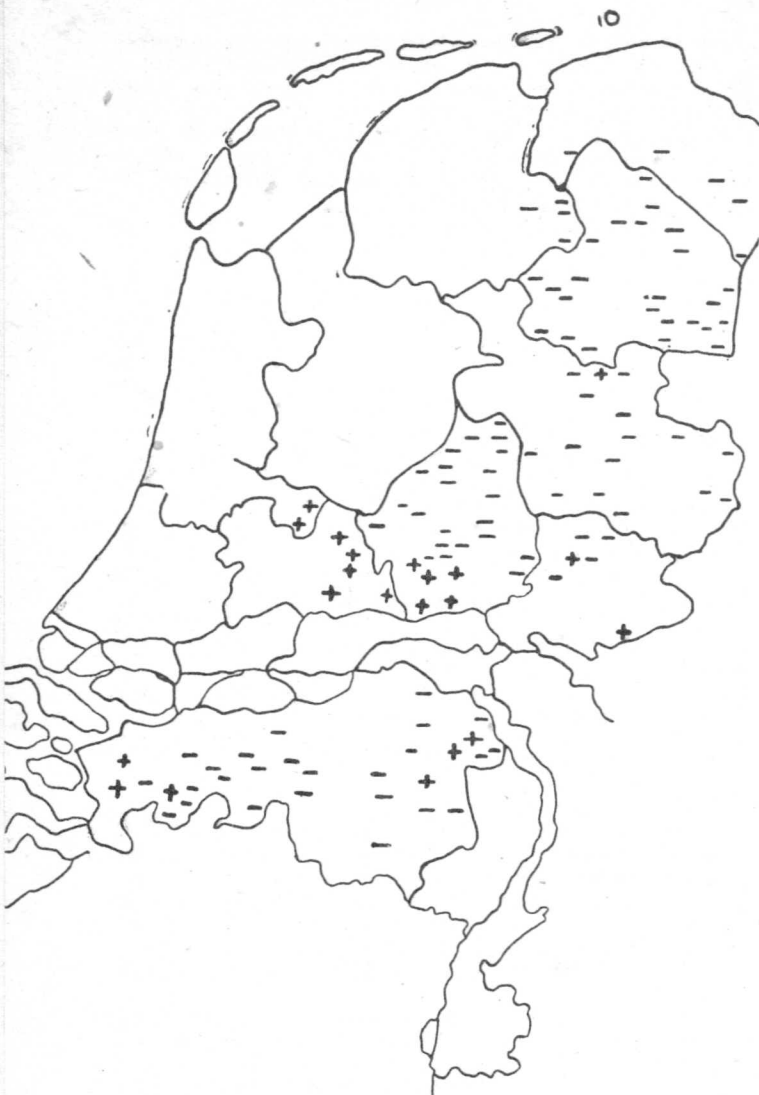
Ziezo, men weet nu welke eisen gesteld moeten worden aan volken, welke men zal inwinteren.

We zullen een en ander nog nader verklaren.

We moeten de bijentros vergelijken met een harmonica of in modernere taal met een accordeon. Als het koud is wordt de tros kleiner, doch is de temperatuur hoger, dan zet de tros zich uit. We kunnen dit het best zien aan het vliegpat van de korf. In September of October zitten de bijen nog vlak bij het vliegpat. Wordt het kouder, dan trekt zich de tros samen, wordt dus kleiner van omvang; de bijen kruipen dichter op elkaar. Soms is de tros zo klein, dat men, kijkende door het vliegpat, nauwelijks een bij kan zien, terwijl men later op een warme dag de bijen weer dichter bij het vliegpat ziet zitten, ja zelfs bijen naar buiten komen en we weten, dat, indien de temperatuur buiten plm. 10 gr. Celsius is, er een reinigingsvlucht plaats heeft.

Het is nu de kunst om het in- en uittrekken van onze harmonica tot het grootst mogelijke minimum te beperken. Dát kan men bereiken door de kastwanden te isoleren of van een isolerende grondstof te maken, b.v. celotex. Ook tracht men dit te bereiken door de kasten dubbelwandig te maken, maar dan moet de lucht tussen de wanden stilstaan, dus opgesloten zijn.

(Zie vervolg op pag. 5)

Heide-dracht 1945.

+ is gelijk aan behoorlijke oogst.
- is gelijk aan misoogst.

De Enquête van het I.T.B.O.N.

Alle mogelijke insecten, w.o. insecten, die voor het bos van groot belang zijn, voeden zich met nectar. Om deze reden is door het Instituut voor Toegepast Biologisch Onderzoek in de Natuur (I.T.B.O.N.) een onderzoek ingesteld naar het honingen van diverse planten en de omstandigheden, waaronder dit geschiedt. Door dit onderzoek werd het ons duidelijk, dat bepaalde gewassen, w.o. heide en sprekelhout (= hondshout = vuilboom = *Rhamnus frangula*) soms goed, een andermaal slecht honingen. Onze gegevens waren echter ten ene male onvoldoende om ons een inzicht te verschaffen in het „waarom” van deze verschillen. En, daar het verkrijgen van dit inzicht niet slechts voor de bosbouw, maar ook voor de imkerij van belang moet worden geacht en de bijenhouders in de regel zeer goed op de hoogte zijn van het honingen van de diverse gewassen, besloten wij de hulp in te roepen van de imkers. In overleg met het Hoofdbestuur van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt zonden wij daarom een vragenlijst aan de afdelingen der Vereniging (1945 Red.)

Van een zeer groot aantal afdelingen kregen wij antwoord, zodat wij ons een behoorlijk oordeel hebben kunnen vormen over het honingen van een aantal gewassen in de verschillende delen van ons land.

De gegevens, welke wij ontvingen over linde en koolzaad bevestigden hetgeen reeds bekend was: linden honigden niet op hoge, droge gronden, koolzaad leverde de beste dracht op klei, minder goed, tot zelfs slecht op zandgronden.

Het meest opmerkelijk echter waren de gegevens inzake de dracht op de heide. In sommige streken was de oogst bevredigend tot goed, terwijl in andere delen van het land de dracht onbevredigend was geweest; veelal kon zelfs van een misoogst worden gesproken. Op bijgaand kaartje is aangegeven, in welke plaatsen de oogst bevredigend is geweest. Deze gebieden zijn: het Gooi, de Utrechtse heuvelrug, het Z.W. deel van de Veluwe en de Achterhoek; voorts nog twee gebieden in het W. en het O. deel van N.-Brabant. Bovendien wordt uit één plaats in Overijssel een behoorlijke dracht gemeld.

Uit het kaartje blijkt, dat in grote, aaneengesloten gebieden de dracht goed is geweest, terwijl elders, eveneens in aaneengesloten gebieden de honingoogst volkomen is mislukt. In het gebied met een slechte dracht heeft de heide over het algemeen even mooi gebloeid als in streken, waar veel honing is gewonnen.

De meeste berichtgevers wijten de slechte dracht aan het zeer regenachtige weer, waardoor de bijen niet hebben kunnen uitvliegen. Uit enige plaatsen wordt gemeld, dat de heide fraai bloeide, maar geen honing bevatte.

In de omgeving van ons laboratorium is daar, waar de heide honingde, door de bijen een behoorlijke hoeveelheid honing binnengebracht, ondanks het ongunstige weer. Waar de heide, die overal schitterend bloeide, weinig of geen honing bevatte, was sprake van een volslagen misoogst. In Hoenderloo en Otterlo werd geen heide-honing gewonnen, bij Oud Reemst, 8 km. ten zuiden van Otterlo, was de dracht goed.

Over de oorzaak van het al dan niet honingen van de heide tasten wij volledig in het duister.

Oude en jonge heide gedroegen zich op dezelfde wijze, zodat het afmaaien van de heide van geen invloed is geweest op de dracht van 1945. De heidekever trad zowel bij Otterlo als bij Oud Reemst op, in beide gevallen echter niet in ernstige mate.

Het Kon. Meteorologisch Instituut in De Bilt kon geen klimatologische verschillen ontdekken tussen de gebieden met goede en slechte dracht. Ook uit de verschillen in de bodemgesteldheid dezer gebieden is geen mogelijke verklaring af te leiden.

Toch moet er een complex van factoren bestaan, waardoor het honingen van de heide zodanig wordt beïnvloed, dat bovenvermelde verschillen in dracht hebben kunnen optreden. Het kennen van deze factoren is, zoals reeds werd opgemerkt, van belang, zowel voor de imkerij als voor de bosbouw. Dit geldt niet slechts voor de heide, maar ook voor andere gewassen als b.v. het sprekelhout.

Voor het verkrijgen van een beter inzicht is het noodzakelijk, dat vele jaren achtereen gegevens worden verzameld, op dezelfde wijze als dit in 1945 is geschied. Het is om deze reden, dat wij nogmaals een beroep doen op de afdelingen en leden van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt.

Wij zullen het op hoge prijs stellen om antwoord te mogen ontvangen op de volgende vragen:

1. Is in 1946 de honingoogst op heide en/of sprekelhout (*Rhamnus frangula*) goed, bevredigend, onbevredigend of slecht geweest?
2. Aan welke omstandigheden is naar Uw mening de misoogst te wijten?

Het gebied, waarop deze gegevens betrekking hebben moet natuurlijk zo nauwkeurig mogelijk worden omschreven (gemeente, dorp, enz.).

Brieven, waarin mededelingen worden gedaan over de honingoogst kunnen worden gericht aan het Biologisch Laboratorium „Hoenderloo” te Hoenderloo (Gld.).

Te zijner tijd zal in dit tijdschrift worden medegedeeld tot welke gevolgtrekkingen de binnengekomen gegevens kunnen leiden.

A. D. VOÛTE.

(Biologisch Laboratorium „Hoenderloo”.)

Zo ziet men kasten, waarvan de dubbele wanden opgevuld zijn met houtkrullen, turfmoel e.d. Alles heeft tot doel de bijen een rustige winterzit te waarborgen. Daarom is het ook verkeerd indien de volken in de winter geteisterd worden door muizen, mezen, katten, kippen, of dat er een deur heen en weer klept tegen de stal. Daarom is het ook verkeerd, dat de Imker zich zo nu en dan eens overtuigt of het volk nog wel leeft. Warmteverlies zult ge zeggen. Och nee, dat is het eigenlijk niet, of niet het voornaamste; het brengt een storing teweeg en deze storing kost voedsel, dus onrust.

Misschien zult ge vragen: Wat betekent nu zo'n klein beetje voedsel, vooral als men er dik inzit. Laat ze maar vreten! Neen, laat ze niet vreten, want door deze opmerking te maken beseft ge het hele spel van de inwintering niet.

Hoe minder de bijen vreten, des te beter is dit voor hun gezondheid. Nagenoeg alle voedsel laat excrementen achter en die excrementen hopen zich op in de einddarm. Deze is rekbaar, maar niet oneindig rekbaar. Eens zal hij geleegd moeten worden en dan ontstaat er onrust. De bijen willen zich reinigen en de tros komt in beweging. Dat is juist wat we moeten voorkomen. Daarom gebruiken we bij de inwintering geen honing doch suiker, die minder afvalstoffen bevat.

Ge bemerkt wel, dat we er alles op moeten zetten om de bijen rustig te houden. Hoe rustiger een volk zit, des te beter overwintert het. Een goed ingewinterd volk kan b.v. best drie maanden blijven zitten zonder reinigingsvlucht. Elke vlucht kost bijen, hoe meer vluchten hoe minder bijen, hoe moeilijker de winterstrijd.

Want bij elke vlucht, of het zomer is of winter, warm windstil weer of ijzige koude, blijven bijen achter.

Zit de bijentros erg onrustig, hebben ze de einddarm volgepropt en kunnen ze er niet goed uit, dan treedt roer op en roer kan een volk in korte tijd volkomen te gronde richten en eventueel ander aanwezige darmziekten virulent maken, d.w.z. actiever doen worden.

Nadert de winter zijn einde, dan kan een onrustige zit oorzaak zijn van te vroeg broeden. Koud overwin-

terde volken hebben b.v. meestal eerder broed, dan volken, die warm ingepakt zitten hoe onwaarschijnlijk dit ook lijkt. Maar als de volken te vroeg gaan broeden, dan is het met een rustige zit helemaal gedaan en vaak is de ellende niet van de lucht.

Keren we terug tot de inwintering.

Er moeten dus jonge bijen zijn en die bijen kunnen we nog in Augustus of bij heidevolken in September kweken. We beginnen met langzaam voeren, doch dit voer moet lierst eiwitrijk zijn opdat krachtige jonge bijen ontstaan. Met suiker opkweken kan best, mits er stuifmeel gehaald kan worden. Dit schijnt in dit najaar moeilijk te zijn. Na p.m. 14 dagen of drie weken voedert men het volk af, d.w.z. men geeft behoorlijke hoeveelheden, doch niet meer dan een kg. daags — of liever 's avonds — en als men met het voeren klaar is, dan ruime men alles op en laat verder het volk met rust. Als de dagen werkelijk koud gaan worden, dan brengt men extra verpakking aan, doch deze moet luchtdoorlatend zijn. De vliegagaten late men ongemoeid en men bega mmmer de fout om nog eens de ramen te verhangen. Blijf van het volk af. En verder zorgt men, dat er geen verontrusting kan komen.

Moeilijk is de inwintering niet, maar er komt veel zorg bij kijken. Trouwens de bijenteelt is met zorg steeds gebaat, geen liefhebberijtje, dat men te hap en te snap er nog wel bij kan waarnemen. Neen, wie bijen wil houden, dient er de zorg aan te besteden als een goed huisvader voor zijn gezin. Men heeft dan meer genoeg van zijn liefhebberij en het komt de bijen ten goede.

Wij wensen al onze lezers met hun bijen een goede in-, door- en uitwintering. JOUSTRA.

N.B. We bespraken hier niet de kwestie van de afstamming, hoewel het vanzelf spreekt, dat alleen die volken de winter moeten ingaan, die blijken hebben gegeven goede honingvolken te zijn, bestand tegen ziekte, ijverige werkmasters bezitten, niet bijzonder steeklustig moeten zijn, enz., maar dat is eigenlijk een hoofd stuk apart, een hoofdstuk, dat niet alleen bij de inwintering van pas komt, maar eigenlijk de gehele praktijk van de bijenteelt beheerst.

Fruitteelt en Bijen

D.D.T. in de Fruitteelt en de Bijen

Met belangstelling las ik in het Maandschrift van Sept. j.l. het artikel over ervaringen en proeven met D.D.T. in het buitenland voor bijen. Waarbij als voorlopig resultaat in Amerika werd opgemerkt, dat D.D.T. geen direct waarneembare schadelijke gevolgen had voor honingbijen. Alhoewel het feit, dat de bloemen, bestoven met D.D.T. minder door bijen bezocht zouden worden ons er enigszins sceptisch tegenover doet staan.

Bij het naschrift der Redactie staat dan: We wachten met belangstelling de voortgezette proeven af, doch is dit raadzaam? Zelf als fruitteler in de fruitleelt werkzaam zijnde en tevens imker, vraag ik mij af: is het niet mogelijk dat de belanghebbenden de handen in elkaar slaan om dit zo gewichtige punt tot een oplossing te brengen tot heil van fruitkwekers en imkers. Waarom moeten wij de resultaten van de onderzoekingen in het buitenland afwachten, als er in de fruitleelt hier te lande dit seizoen al volop met D.D.T.-houdende producten gespoten is, en het komende jaar dit nog veel meer het geval zal zijn. Wachten we kalm af, dan hebben we misschien de kans dat volgende zomer en voorjaar vele volken in en bij de boomgaarden het leven laten en dat is toch de bedoeling niet. D.D.T. is een zenuwgif, waarbij het werkzame bestanddeel is dichlorodiphenyl-trichlooraethaan. Reeds in de oorlogsjaren werd er hier te lande Gesarol ingevoerd uit Zwitserland, hetwelk volgens de fabrikant, de firma Geigy te Bazel, ongiftig was voor bijen, hetwelk later door den fabrikant herroepen werd. Ook de onderzoekingen, verricht door

Wij introduceren hierbij onzen nieuwen medewerker, fruitteler en Imker. Een gelukkige combinatie, waarvan beiden de vruchten kunnen plukken. R e d.

den Rijksbijenteeltconsulent Ir. Mommers en gepubliceerd in de Fruitleelt in 1944, gaven aan dat Gesarol giftig en dodelijk was voor bijen. Bespuitingen op ons bedrijf in 1944 met Gesarol na de bloei gaven geen nadelige gevolgen voor de bijen bij ons te zien. Nu na de oorlog is er een grote verscheidenheid van D.D.T.-houdende producten in ons land geïmporteerd, alle met een meer of minder D.D.T.-gehalte. Volgens enkele gegevens, die ons uit eigen land dit jaar ter beschikking staan, zou D.D.T. giftig zijn voor bijen als het pas verspoten of verstoven was. Van de naderking zouden de bijen weinig of geen hinder hebben. Doch is dit wel juist, want volgens het buitenland zouden bespoten bloemen minder bezocht worden dan onbespoten. Maar wij kunnen hierover nog zo weinig conclusies trekken voor ons land. Hoevele dingen zijn hier geheel anders dan elders, zoals ons klimaat, de ziektebestrijding, geheel andere omstandigheden, zodat wij misschien hier voor geheel andere ervaringen komen te staan. B.v. in de fruitleelt in het voorjaar met het bespuiten met D.D.T. tegen de Appelbloesemsnuutkever ongeveer 14 dagen voor de bloei. Dan komt er een laagje D.D.T. op de ontkluikende knoppen en bladeren. Nu is het de vraag of als de bloemen bloeien, de giftige werking verdwenen is voor de bijen. Daar de grote waarde van D.D.T. hoofdzakelijk neer komt op de werking 14 dagen en langer na het sproeien, verband houdende met de weersomstandigheden na het spuiten.

Momenteel doen we het beste om zoveel mogelijk

voorzorgsmaatregelen te nemen en zelf zoveel mogelijk waarnemingen te doen. Ook loonspuiters dienen er op attent gemaakt te worden, dat, als zij met giftige middelen spuiten, zij ook om de belangen der imkers moeten denken en indien mogelijk, de imkers in de buurt tijdig te waarschuwen. Tevens de woningen tijdens en na het sproeien sluiten, totdat de vloeistof geheel opgedroogd is.

D.D.T. in poedervorm verstoven is mijns inziens gevaarlijker dan als vloeistof verspoten. Het meest zullen we op onze hoede moeten zijn voor en tijdens de bloei van het fruit, behalve voor den fruitteler-imker en zij die in de boomgaardstreken wonen; zij zullen het gehele jaar door hieraan hun aandacht moeten wijden. Alsmede voor de overige giftige sproei- en stuifmiddelen, zoals arsenaten, nicotine e.a.

Samenvattend kunnen we dus zeggen, dat de volgende punten om een oplossing vragen:

1. Is D.D.T. tijdens het spuiten giftig voor de bijen?
2. Behoudt het voor de bijen ook na het spuiten zijn giftige werking voor de bijen?
3. Wordt het bezoek aan bespoten bloemen minder?
4. Is er ten opzichte van spuiten of stuiven nog verschil voor de bijen?
5. Hoe is de invloed op de bijen als D.D.T. verwerkt is in combinatie met minerale olie of andere stoffen? Zouden de imkers en fruittelers, die hier het afge-

loopen jaar ervaring mede opgedaan hebben, hetzij goede of minder goede, mij dit mede willen delen, zodat we dan met wat meer concrete gegevens de zaak bekijken kunnen?

Maar alleen dus van D.D.T.-producten zoals Gesarol, BuggeDDT, DeDeTane, Bercospray, DDT stuifmiddel e.a. De andere vergiften hoop ik later nog eens onder de loupe te nemen. De ontvangsten mededelingen zal ik dan in een artikel verwerken voor een der volgende nummers van het Maandschrift.

Laten imkers en fruittelers hieraan eendrachtig samenwerken, waarvan de eerste stap eigenlijk van de fruittelers dient uit te gaan, daar zij in het verleden hiermede veel verzuimd hebben tot grote schade van de imkers en van zichzelf. Is het geen wonder, dat thans zeer veel imkers huiverig zijn om hun volken bij het fruit te plaatsen. Fruittelers laat dit anders worden, laten wij eensgezind met elkander samenwerken, de belangen van alle partijen onder ogen zien en dan kan het niet anders of het zal grote vruchten afwerpen. Om zodoende te komen tot een georganiseerd onderzoek, geboren uit de imkers en fruittelers zelf, waarbij we alle problemen nu en in de toekomst het hoofd zullen kunnen bieden. Dus fruittelers en imkers despereert niet in deze belangrijke zaak.

Bunnik.

C. PATER Jzn.

ERVARINGEN VAN EEN BEGINNELING

Door toevallige omstandigheden ben ik „bijenhouder” geworden. Ik vond n.l. een zwerm. Dat was in 1944 op 21 Juni. Wel heb ik nog suiker toegediend, doch dat jaar oogstte ik geen honing.

’t Volgend jaar ontwikkelde de kolonie zich prachtig en ’t resultaat was een flinke zwerm op 31 Mei.

De winter tevoren had ik een boek gelezen, waarin deze zin in m'n hersens was blijven haken: „De positie wordt nu onhoudbaar voor de Koningin en ze verlaat met duizenden bijen de korf.”

Ik vroeg me af, waarom die toestand onmogelijk werd en gaf zelf het antwoord. „Wel, omdat er nu een jonge koningin is” en zonder gewetensbezwaar maakte ik de oude kast open en brak alle koninginncellen weg. Natuurlijk om nazwermen te voorkomen. Daarin ben ik dan ook prachtig geslaagd, maar..... het volk was willens, maar niet wetens, moerloos geraakt. Daar het wegbreken plaats had op de dag van het zwermen, heeft het volk uit een werkbij-eitje een nieuwe koningin kunnen kweken. Evenwel het eierleggen was voor een maand zowat stopgezet, zodat ik dat jaar slechts 25 pond honing oogstte.

Verleden najaar had ik de beide kasten voor de winter ingesuikerd, toen ik op een middag een massa dode bijen voor de ene kast vond liggen.....

Er waren rovers geweest, die mijn ene volk geplunderd hadden: raten stuk gebeten en weinig reservevoedsel meer. Dat volk is van honger omgekomen. Ik begeer zo iets niet weer te zien; ’t is in één woord afschuwelijk, zo’n kast dode bijen.

De andere kast ontwikkelde zich al vroeg in ’t voorjaar goed, dank zij mijn drijfvoeren, waarmee ik op 16 Maart begon. Na een week hield ik er mee op, omdat het weer gunstig bleef. De 2e Juni kwam de voorzwerm af en nu beter opgepast. Nu geen uitbrekerij meer! Ik wou eigenlijk wel een reserve-koningin hebben en daartoe liet ik de nazwerm afkomen en verdeelde die weer over tien bloempotjes en de kieps, dus in elf delen. De volgende morgen waren de kieps en één bloempotje leeg; de andere waren nog gevuld; dus 9 koninginnen! Dat was te veel van het goede. Zeven ervan heb ik door een koninginnerooster weer in de oude kast gerookt, één heb ik aan een vriend gegeven en één zelf gehouden. Och, wat een arme-

tierig troepje bijen: een middelmatig bloempotje en lang nog niet half vol! Die heb ik toen in een volslagen kast gedaan met één uitgebouwde raat en aan weerszijden één vel kunstraat en die ruimte afgesloten met dik karton en de holle ruimten opgevuld met hooi en bovenop een dekplaat met opening voor suikervoeding in een mosterdpotje. In ’t begin 50 ccm. En de dekplaat weer afgedekt met een dikke laag jutezakken. Na een week staakte ik het voeren en hervatte dit alleen bij regenachtig of winderig weer. Om kort te gaan: thans eind October is het een volslagen volk en kan onbezorgd de winter tegemoet gaan.

Misschien kan deze methode dienen voor imkers, die zeer snel weer op oude sterkte trachten te komen.

Dat de oude kast weinig van de nazwerm heeft geleden, blijkt wel hieruit, dat ik er dit jaar — een slecht bijenjaar, zoals men zegt — 52.5 pond honing van geslingerd heb, en dat zonder met de volken naar koolzaad, heide of zeeaster te zijn geweest.

De voorzwerm beloofde eveneens een rijke oogst, doch dat is jammerlijk mislukt, eensdeels door slechte voorlichting en anderdeels door gebrek aan materiaal. Ik had n.l. geen koninginnerooster meer en kon dat ook niet krijgen, maar op een bijenvergadering deelde de voorzitter mede, dat dat ook niet nodig was. Ik volgde die raad op met het resultaat, dat ik broed had in de broedkamer en de beide honingkamers: veel te veel bijen en veel te weinig honing. Enfin, het zal me niet weer overkomen! Als er tenminste koninginneroosters geleverd kunnen worden.

Tot zover mijn ervaring. Misschien hebt U tussen de regels door gelezen, dat ik een verwoed liefhebber ben geworden. En wel juist door de fouten, die ik gemaakt heb.

Joure.

B. VAN BERGEN,

Naschrift Red.

Met genoegen plaatsen we deze bijdrage van een beginnening, omdat deze veel lering biedt en ons nog eens herinnert aan onze eigen begintijd. De heer Van Bergen is zo gelukkig eigen fouten in te zien en dus op weg een goed imker te worden, vooral ook omdat uit het hele stuk een warme belangstelling voor de bijenteelt ons tegenstraalt. Zijn „bloempotjes” zijn echter voor ons nieuw. Aan zijn oogst is wel te zien, dat de streek waar hij oogst niet slecht is. Zijn experimenten zouden in een streek als de onze waarschijnlijk volkomen op niets zijn uitgelopen.

Sweet
Clover
my
come
back

Neen lezer, dit is geen titel van een nieuwe song, maar eerder die van een klaaglied. Als we over de grote oogsten in Amerika lezen, kunnen we moeilijk indenken, dat onze collega's in de V.S. ook hun problemen met drachtplanten hebben. Hier volgen enige mededelingen. Eerst die onder bovenstaand opschrift in Gleanings 1946/8. Een bericht in een bijenblad in Illinois meldt, dat een zwam de honingklaver-snuitkever belaaft en de schade hiervan op de veel beeerde honingklaver (Sweeet clover-Melilotus) vermindert. Dit is goed nieuws voor de bijenhouders. Het is te hopen, dat de boeren opnieuw honingklaver zullen gaan verbouwen, hetwelk nodig is om de vruchtbaarheid van de grond en ook om de honing-opbrengst te vergroten.

In hetzelfde blad zegt Root in zijn praatjes met bijenhouders: In sommige streken in het Oosten is de honingklaver vervangen door Soja-bonen of is verdwenen door wortelrot of insectenplagen. Zo worden b.v. voorheen in Kentucky wagonladingen honingklaverzaad uitgevoerd en nu kan men bijna geen plant vinden. Honingklaver groeide wel in de noordelijke staten, maar nu valt haar afwezigheid op en dit zal een vermindering van de opbrengst van lichte honing in die staten betekenen. In Amerika wordt honing gewaardeerd naar de kleur, de lichtste honing heeft de hoogste waarde.

Thans vindt men in de Amerikaanse vakbladen grote advertenties van Dutch clover (Medicago).

In het Canadian Beejournal 1946/7 de volgende vraag: Waarom zo weinig honing dit jaar? Berichten uit alle districten van Ontario vertellen dezelfde geschiedenis. De grote, klaver voortbrengende landerijen langs de oevers van het Eriemeer doen dit niet meer en de bijenhouders worden genoodzaakt hun bijen naar andere plaatsen te brengen. We moeten echter wel verstaan, dat die wijziging in bebouwing alleen langzamerheid inwerking kan hebben op de oogst en het verlies van dit jaar niet geheel daaraan is toe te schrijven.

Hier nog enige berichten over drachtplanten:

Beekeeper Items 1946/7. Op de jaarlijkse vergadering van de bijenhouders in Texas werd mededeling gedaan van een nieuw wonder-gewas welke (vetch — jammer, dat men daar zo weinig de wetenschappelijke namen gebruikt). Deze plant wordt thans op uitgebreide schaal verbouwd voor het zaad en de bloei valt vóór de klaver en geeft een verwonderlijke honingooft. In hetzelfde blad wordt de Catalpa als een wonderboom voor bijenhouders aanbevolen, en wel als nectar- en stuifmeelbron.

In een andere bijeenkomst van Amerikaanse imkers te Atlantic werd volgens het American Beejournal de aandacht gevestigd op de Lespedeza bicolor, een houtachtig gewas, groeiend tot een hoogte van 5 à 6 voet.

Dit gewas wordt ten eerste aanbevolen als randbeplanting in velden waar het nodig is de grond voor uitputting te behoeden en is van grote waarde als honingproducent. De plant is practisch geschikt voor elke grond en zou dus door een ieder aanbevolen moeten worden.

In de boven genoemde plaats heeft het American Beejournal een proeftuin van honingplanten: Pellets Gardens. Volgens een circulaire van deze inrichting trekt de Anise-Hyssop de bijen meer doorlopend dan elk der andere 500 planten, die onder controle staan. Dit doet de redactie van Beekeepers Items 1946/47 zeggen: Daar het de best bekende honingplant is, waarom zoudt gij er niet wat van planten. Als het waar is, zoals in een vorig nummer vermeld, dat een acre (ongeveer 4000 m²) 100 volken van Juni tot October kan onderhouden, zal een imker die regelmatig met zijn bijen reist, beter doen een paar acres met deze plant te beplanten en het reizen opgeven. Het is in elk geval te proberen. Ook in Amerika heeft men ingezien, dat de landbouwer niet zonder hulp van den bijenhouder kan werken. In het American Beejournal 1946/6 besluit een zekere heer Mc Claug een artikel over dit onderwerp met: We moeten bijen houden, de vleugels van de landbouw, om meer en beter peulvruchten te produceren, waardoor wij onze verarmde grond verbeteren. Wij moeten honingbijen, de vleugels van de landbouw gebruiken, om groente en fruit te telen, welke de juiste voedselwaarde hebben; ofschoon deze dingen niet ons uiteindelijk doel zijn, zijn het waardige middelen ons te helpen om voller, dieper en rijker te leven.

In Zwitserland wordt vruchtensuiker reeds jarenlang als bijenvoer gebruikt en is ook gerantsoeneerd. De prijs bedraagt 1.02 Zwitserse franc per Ko. Met deze vruchtensuiker is men in het algemeen zeer tevreden, alleen het is duurder dan gewone suiker. Thans wordt daar van overzee suikerstroop of geïnverteerde Cubasuiker zonder bon aangeboden.

De Bienenanstalt te Lieberfeld kan nog geen definitief antwoord geven of deze stof geschikt is voor bijenvoer, maar zij meent op grond van de reeds genomen proeven te moeten waarschuwen tegen het gebruik hiervan (Schw. Bienenzeitung 1946/9).

Uit hetzelfde blad komt het volgende uittreksel uit een brief voor: Gisteren ondervond ik wat weemoedigs: ik stond in de heerlijke zonneschijn onder een rijk bloeiende lindeboom om het gewone heerlijke zomen en brommen van vele, vele bijen te horen. Ach, ik luisterde tevergeefs en na lang sneuren ontdekte ik in totaal twee kleine vrienden. Waar zijn zij toch alle gebleven? Is suikernood de oorzaak van het gebrek aan bijen of zijn de bijenvolken als zoveel andere goederen onder de laarzen van de marcherende Duitse soldaten vertrappt? Nooit zien we hier meer honing zolang wij de suiker die wij voortbrengen tegen kolen, ijzer, kunstmest en andere buitenlandse goederen moeten ruilen. Vaarwel gij gele, zoete honing.

Deze brief was afkomstig van een Deense dichteres.

In het blad van onze Vlaamse broeders 1946/6 schrijft een imker, dat hij in 1940 een mooie en buitengewoon goede koningin kweekte. Hij wilde hiervan natelen, maar kwam tot de bevinding: dat de jonge koninginnen niet bevrucht worden. Na twee jaar had hij wel 40 moeren gekweekt, maar slechts één hiervan werd bevrucht en met nateelt van deze was het weer net zo. Aan de uiterlijke lichaamsbouw was niets abnormaals op te merken. Wie geeft mij een aanmerkelijke uitleg, vraagt deze imker. M.i. zal een wetenschappelijk onderzoek dezer moeren wel een inwendige afwijking aantonen, die erfelijk zal zijn.

We hebben allen wel eens steeklustige bijenvolken op onze standen gehad. In Engeland noemd men zulke volken Spitfires en deze worden thans getemd door met een broker een verdovend middel in de kast te blazen. Aan dit bericht moest ik denken toen ik het volgende in de Scottish Beekeeper 1946/9 las. Woeste Indische bijen. De wilde bijen in Brits-Indië zijn verschrikkelijk boosaardig, overdag maakt de geur van rook hen dol en zij vallen elk levend wezen aan, en wanneer het slachtoffer niet weet te ontsnappen, met dodelijk gevolg. The Marble Rocks, ongeveer 14 mijl van Jubbelpore, is welbekend als een picnic centrum, op dit punt gaat de rivier door een diepe kloof, een geliefde nederzetting van grote aantallen wilde bijen. Alle bezoekers worden gewaarschuwd bij het passeren van de kloof niet te roken of de rust te verstoren. Vele

verhalen zijn in omloop over de ernstige gevolgen bij overtreding van dit gebod, zo van een groep soldaten, die dood werden gestoken of verdronken bij hun pogingen om de woeste aanvallen van de razende bijen te ontkomen. Zwemmen onder water hielp niet, een wolk bijen volgde de figuur onder water, klaar voor de aanval, als het slachtoffer naar boven kwam om adem te scheppen. Hierna nam de regering stappen om de bijen op te ruimen en werden enige lieden van een naburig dorp betaald om er voor te zorgen, dat zich geen bijen in Marble Rocks vestigden.

Volgens de redactie van de Scottish Beekeeper 1946/9 hebben de bijenvolken in The Moors (de Schotse heidestrekken) honger geleden. Zij zegt: het gebeurt niet dikwijls dat de imkers met de suikerstroopkan naar de Moors moeten trekken, maar dat was dit jaar wél het geval en velen waren inderdaad te laat met hun voedsel om enige van hun volken te redden en er komen berichten binnen van ernstige verliezen.

Heidehoning is zeer gewild in Engeland. Zo kon men in genoemd blad een advertentie lezen van een Londe-naar, die een fles whisky wilde ruilen voor wat heidehoning.

We willen ons uitstapje in de bijenlitteratuur eindigen met een berichtje uit eigen land. Door een tribunaal in Friesland werd een N.S.B.-imker o.a. veroordeeld tot het afgeven van dertig bijenvolken.

Jékavé.

OFFICIEËLE MEDEDELINGEN

VERKIEZING LEDEN VAN HET HOOFDBESTUUR

Hierbij delen we mede, dat de volgende kandidaten in de diverse kiesdistricten zijn gesteld. (De namen zijn alfabetisch.)

Groningen: G. A. Ennes te Groningen, A. S. Planting te Paterswolde.

Friesland: J. J. Mulder te Appelscha, Tj. Stienstra te Leeuwarden en E. Wietsma te Oldelamer.

Drente: L. Bakker te Hoogeveen, J. Timmermans te Assen.

Overijssel (West): J. C. v. d. Berg te Kampen, J. H. Schwieters te Dedemsvaart.

Overijssel (Oost): A. te Winkel te Enschedé.

Veluwe: Roelof Riphagen Jzn. te Oene (gem. Epe), A. van Rooijen te Ede; J. F. Verhoeven te Beekbergen, H. Vonk te Arnhem en N. A. te Winkel te Voorst.

Betuwe: A. M. Ponten te Hees/Nijmegen.

Achterhoek: G. J. A. Meijer te Babberich, N. Schaap te Zutphen en G. H. Smits te Borculo.

Utrecht: J. Blom te IJsselstein, W. H. v. d. Broek te Soesterberg en G. Schrijver te Veenendaal.

Noord-Holland: R. ter Brugge te Heiloo.

Zuid-Holland: C. Bos te Vlaardingen, J. Emmens te Naaldwijk en A. Vink te Den Haag.

Zeeland: Prud. de Bruijne te Zuiddorpe.

Noord-Brabant: J. v. d. Zwaard te Breda.

Limburg: M. E. M. Regout te Maastricht.

Uit deze lijst volgt, dat er in Overijssel (Oost), Betuwe, Noord-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg geen verkiezingen zullen plaats hebben. Ons reglement schrijft n.l. voor, dat bij enkele candidaatstelling de candidaat geacht wordt gekozen te zijn.

Er zal dus alleen gestemd worden in Groningen, Friesland, Drente, Overijssel (West), Veluwe, Achterhoek, Utrecht en Zuid-Holland.

Aan de afdelingen in deze kiesdistricten gelegen zijn de stembiljetten gezonden. De stembiljetten moeten uiterlijk 20 November in het bezit zijn van het Dageelijks Bestuur der Vereniging (adres alg. secretaris).

Stemopneming vindt plaats op 21 November om 14 uur te Wageningen. Nader adres: Hotel Wentholt, Hoogstraat 108.

Bij de opening der briefjes heeft elk lid het recht tegenwoordig te zijn.

Het zal aanbeveling verdienen, dat iedere afdeling aan deze stemming meedoet. Niet alleen, dat de kans dan zeer groot is, dat bij eerste stemming de beslissing valt, doch ook is de uitspraak van de leden het meest volledig, terwijl er dit jaar aan de stemming wellicht nog een einde komt en het volledige Hoofdbestuur zijn werkzaamheden eerder zal kunnen aanvangen.

De aandacht wordt er nogmaals op gevestigd, dat de stembiljetten aangetekend moeten worden verzonden, terwijl verzocht wordt geen andere correspondentie in te sluiten. De enveloppen moeten getekend zijn door den Voorzitter en den Secretaris der stemmende Afdeling. Op de briefjes zelf mag niets worden bijgeschreven.

Verzocht wordt zo spoedig mogelijk na ontvangst der stembiljetten te stemmen en de briefjes op te zenden. Het komt n.l. herhaaldelijk voor, dat de briefjes te laat binnenkomen. De dag na de uiterst gestelde datum worden de briefjes opengemaakt; er is dus niet de minste speling.

De algemeen secretaris,

JOUSTRA.

ADVERTENTIES

HONING EN WAS TE KOOP GEVRAAGD

Aanbiedingen aan:

F. J. DE BRUIN, Naarderstraat 21, HUIZEN

WAS — KUNSTRAAT

Wij kopen en/of verwerken Uw zuivere was of ruwe raat tot eerste klas kunststraat. Vraagt prijscondities

SCHWIETERS' BIJENPARK
Telefoon 95 — Dedemsvaart

TE KOOP GEVRAAGD:

PRIMA GEZUIVERDE OF ONGEZUIVERDE BIJENWAS

Chemische Fabrik
NITOR — ZAANDIJK

TE KOOP GEVRAAGD OF IN RUIL tegen Bijenkasten met Simplexramen Groot Triumph kolbtoestel

(heidehoninglosser)

K. Helder, 's-Gravepolderseweg, Goes

W. J. HARTSTRA, JUBBEGA (FR.)

Magazijn voor Imkersartikelen

Boog- en ronde Korven, Persdoeken, Berokers (Blaasbalg), Handschoenen, Bijenkappen, Bijenvegers, Honingbussen (inh. 2½ en 5 kg.).

Te Koop gevraagd: Raat of Zuivere was.

Schriftelijke Cursus Bijenteelt voor beginners

Cursusleider: J. B. M. v. d. BELT, Bijenteelt-onderwijzer. — Vraagt Prospectus aan de:

Stichting Schriftelijk Onderwijs te Apeldoorn

Schriftelijke Cursus Bijenteelt voor gevorderden

Cursusleider: J. B. M. v. d. BELT, Bijenteelt-onderwijzer. — Vraagt Prospectus aan de:

Stichting Schriftelijk Onderwijs te Apeldoorn

N.V. Bijenstand „Mellona”, v/h J. de Meza, Santpoort is weer in staat aan de meeste Uwer behoeften uit voorraad te voldoen. A.s. voorjaar verschijnt onze Jubileum-prijscourant ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan. Deze prijscourant wordt een raadgever voor iederen imker. Vraagt tijdig een exemplaar aan.